

Láska jménem Jadran trvá

Objevili jsme ho, vlastně bylo jakousi naší kolonií. Pobřeží Jadranu, to je **LETOVISKO ČECHŮM ZASLÍBENÉ** už od vzniku republiky.

text: Jakub Hlaváč
foto: Shutterstock, Profimedia.cz, ČTK

Kdo by jezdil k blízkému Baltu? Zima. Němci. Kdepak, po první světové válce na to v nově ustanovených hranicích neměli naši předci ani pomyslení. Slovanská sounáležitost je táhla jiným směrem. Do Jugoslávie, do nynějšího Chorvatska. „I dnes tam narazíte na hotely, které se jmenují Slavia nebo Praha. To všechno jsou pozůstatky dob, kdy tam Češi opravdu houfně jezdili za první republiky,“ říká Petr Štumpf z katedry obchodu a cestovního ruchu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Pokud by člověk zalistoval dobovým katalogem Československé cestovní kanceláře,

dostal by se i k cenám. Týden s cestou a hotelem v Jugoslávii se nechal pořádit v přepočtu na dnešní peníze za nějakých 7 tisíc korun.

Státní úředník si tedy mohl dovolit vycestovat prakticky každý rok. Ačkoli návyky byly trochu jiné. Málokdo se trmácel na týdenní pobyt, evropské zájezdy vlakem či autokarem se standardně protáhly ke třem týdnům, zámožské se počítaly na měsíce.

Český ostrov Krk

Ale zpátky k zaslíbené Dalmácii. Dodnes se cestovní kancelář Čedok může chlubit tím, že do té doby neznámé pláže objevila pro turisty. A taky turisty přivezla. Ve 20. letech minulého století je 90 % tamních návštěvníků z Československa.

„Řada zámožných krajanů v této oblasti investovala a vyšší třída si tam pořizovala letní domy. Na ostrově Krk působil podnikatel Emil Geistlich, který se tam zasadil i o typické značení Klubu československých turistů. Vydřelo dodnes,“ vypráví Štumpf.



Prvorepublikovní trampové

Byly to doby, kdy jste se na ostrově nedomluvili jinak než česky, základem populárních lázní Baška byl pavilon přivezený z Prahy, jeho původní místo bylo na Jubilejní výstavě Obchodní a živnostenské komory. U moře sloužil jako restaurace.

Ale pozor! Vypravit se do zahraničí, to není jen tak. Moudrá slova – i dnes platná – radil svým spoluobčanům legendární Jiří Stanislav Guth-Jarkovský: „Cestuješ-li tedy nikoliv jen pro pouhou zábavu, ale také pro poučení, musíš se na každou cestu

připravit četbou a studiem knih pojednávajících o cizích krajích, tak aby osvojování nových dojmů bylo snazší.“

A pokračoval: „Alespoň základní znalost tamější řeči nelze penězi vyvážit. Dobrý hospodář si taktéž stanoví přesný rozpočet cesty, ve kterém vždy pamatuje třetinu celého obnosu na nepředvídatelné výdaje.“

Moravská cestovní kancelář vštěpovala klientům pro změnu následující: „Pohlednice z ciziny je dobré už doma si napsat, jsme vybaveni pěk-

Rodinný autovýlet ve 30. letech



nými pohledy z celé Evropy za velmi dobrou cenu.“

Nemravný tramping

Kdo z měšťanů nemohl k Jadranu, s nemenší radostí si užíval možnost letního času stráveného na venkově. Ačkoli, opravdu užíval? Často platilo, že muži za svými rodinami jezdili v sobotu po práci a v neděli večer už spěchali zpět vstříc pondělní šichtě. Placená dovolená byla zavedena až roku 1925.

Nicméně pobyt na čerstvém vzduchu byl tehdy záležitostí pro zdraví blahodárnou, možná až nezbytnou. Industriální aglomerace byly plné kouře a smogu, cesty do přírody měly tedy pohnutky nejen romantické, nýbrž i pragmatické.

I proto tolik lidí holdovalo trampingu. Než ho v roce 1931 zemský prezident Hugo Kubát

postavil mimo zákon. „Zakázáno bylo zejména společné táboření osob různého pohlaví s výjimkou táboření rodinného, pobíhání v nedostatečném úboru či zpívání nemravných písní,“ cituje Štumpf nařízení.

Z Prahy se unikalo do přírody kolem řeky Berounky, nesmírně populární byl Posázavský pacifik směrem na Čerčany. V Senohrabech se dalo rekreovat za nemalý peněz v luxusních hotelech, ale zároveň i velmi ekonomicky ve třech stovkách víkendových chatiček.

Zlatá cestovní léta

Kdo se nebál do vzduchu, měl možnost. V roce 1924 zahájily provoz Československé státní aerolinie, které velmi brzy dostaly konkurenci v podobě soukromé Československé letecké společnosti.

Pro představu: dnes se z Prahy do New Yorku dostaneme za 9 hodin, tehdy bylo se stejným časem potřeba počítat na let do Paříže. Letenka stála přibližně stejně jako zmíněný týdenní pobyt na Jadranu.

Zlatá éra cestování nastala hned po první válce a v období silné koruny, zbrzdila ji ekonomická krize a následný druhý světový konflikt. Za socialismu byly výpravy za hranice řízeny státním režimem a muselo se vzít zavděk i oním dříve vysmívaným Baltem.

Ale vždy platilo, že Češi mají povahu dobrodruhů a nová místa objevují tuze rádi. „Dovolená je pro nás i nějakým sociálním statutem,“ říká Štumpf. „V prvorepublikové literatuře je závist uváděna jako jeden z motivů pro cestování.“

jakub.hlavac@mfdnes.cz

Češi & cesty

Doma

1925: 1,5 milionu

2017: 10 milionů

Do zahraničí

1926: 410 tisíc

2017: 6 milionů

Přijezdy turistů

1925: 380 tisíc

2017: 10 milionů



Tak kam pojedeme?

